

→ a) fi. spredaj
→ argumenti vadaž
→

USTANAVLJAMO

Odbor za varstvo pravic Janeza Janše.

I. Razlogi za ustanovitev odbora

Med razlogi, ki nas vodijo pri ustanavljanju Odbora, so poglavitni naslednji:

1. Pravni vidiki: obstajajo okoliščine, ki vzbujajo dvome v korektnost postopka, ki so ga državni organi sprožili proti Janezu Janši.

→ a) UNZ Ljubljana-mesto je odredila pripor po 196. čl. ZKP kljub dejstvu, da sme že po samem zakonu odrediti pripor le "izjemoma", in kljub veliki spornosti te odločbe, na katero opozarja strokovna literatura (gl. npr. prof. Bayer, Zakon o krivičnem postopku, bilješke i komentar, Zagreb 1985, str. 169-171).

b) UNZ je potemtakem odredila tako izjemni in sporni pripor, namesto da bi Janšo, ko mu je odvzela prostost, "brez odlašanja odpeljala k preiskovalnemu sodniku", kot se glasi pravilo, določeno v 195. čl. ZKP.

c) UNZ je odredila pripor na podlagi pripornega razloga iz 2. točke 2. odstavka 191. čl. ZKP, kar pa lahko glede na določbo čl. 196/1 ZKP pomeni samo to, da je pripor odredila, "ker obstoji opravičena bojazen, da bi ta oseba uničila sledove kaznivega dejanja", če bi ostala na prostosti. Glede na to, da je bila opravljena preiskava stanovanja Janeza Janše in prostorov delovne organizacije, v kateri je zaposlen, ki je trajala šest ur, in da UNZ očitno ni štela, da obstoje kje še kakšni prostori, v katerih bi Janša lahko imel kakšne svoje stvari (saj bi sicer gotovo opravila še preiskavo teh prostorov), menimo, da je trditev o tem, da "je opravičena bojazen, da bo uničil sledove kaznivega dejanja", hudo vprašljiva.

d) Odvetniku Dragu Demšarju, ki so ga Janševi svojci pooblastili, da bi bil njegov zagovornik v postopku, preiskovalni sodnik Vojaškega sodišča v Ljubljani 2.6.1988 ob 15. uri ni dal nobenih drugih podatkov kot samo to, da mu je bil Janša priveden 1.6.1988 in da je izdal sklep o njegovem priporu. Odgovor na vsa ostala vprašanja (ali je bila Janši dana možnost, da bi bil zaslišan šele po poteku 24 ur od privedbe k vojaškemu preiskovalnemu sodniku, zato da bi si lahko v tem času zagotovil navzočnost zagovornika; ali je bil Janša že zaslišan; ali se ja zagovarjal; ali je morda odločeno, da se po čl. 65/IV zakona o vojaških sodiščih odvzame Janši možnost, da je njegov zagovornik odvetnik; za katero kaznivo dejanje je podan sum, da naj bi ga storil, oziroma, če je podan sum storitve kaznivega dejanja izdajanja vojaške tajnosti iz 224. čl. KZ SFRJ, za katero alternativo iz opisa tega dejanja naj bi šlo in za kateri odstavek; zaradi katerega pripornega razloga je vojaški preiskovalni sodnik odredil pripor, ipd.) je zavrnil. Zavrnil je tudi prošnjo, da bi žena in sestra "pod ustreznim nadzorstvom" smeli obiskati priprtega Janšo, in sicer z besedami: "Ne morem nič reči. O vsem boste obveščeni vsi zainteresirani v nekaj dneh. Je v priporu v vojašnici '4. julij' in je zdravstveno dobro." Ne moremo se torej izogniti vprašanju, če ni

preiskovalnemu sodniku nekdo naložil, da ne sme dati svojcem in zagovorniku, ki so ga izbrali, niti najosnovnejših podatkov, kakršne preiskovalni sodniki sicer vedno dajejo in ki seveda niso nikakršna tajnost in jih za takšne niti ni dopustno proglašati ter prav tako nimajo nikakršne zveze z domnevno vojaško tajnostjo, glede na katero naj bi bil Janša ravnal na način, ki je prepovedan v smislu določbe 224. čl. KZ SFRJ, saj odgovor na zastavljena vprašanja sploh ne posega v vsebino domnevne vojaške tajnosti. Odvetnik se za vsebino te tajnosti niti ni zanimal, vpraševal je le po najosnovnejšem, kar se dogaja v postopku zoper Janšo, ki je vendar civilna oseba, pristojnost vojaškega sodišča za sojenje civilnim osebam pa je že a priori določena kot izjema.

2. Politične razsežnosti postopka, ki so ga represivni državni organi sprožili proti Janezu Janši:

a) Tega postopka ni mogoče razumeti drugače kot poskusa zastraševanja, kot provokacije, ki so si jo privoščili nasprotniki demokratizacije, da bi s konstruiranjem incidentnih in ekscesnih primerov ustvarili negotovost in ozračje izrednega stanja ter tako nasilno vzpostavili razmere, ki bi jim omogočale nove, še ostrejšje in brezumnejše represivne ukrepe.

b) Prav tako ni mogoče spregledati dejstva, da se je prvič v zadnjih desetletjih zgodilo, da je represivni državni aparat neposredno posegel v redne in normalne, legalne in legitimne politične postopke. Janez Janša je namreč, kot je dobro znano, možni kandidat za predsednika ZSMS, volitve pa ravnokar potekajo. Zato nas močno skrbi, da bodo aparati državnega nasilja začeli ustvarjati politični prostor, v katerem živimo. Poleg tega se ni mogoče znebiti občutka, da bi kazenski pregon zoper Janeza Janšo hotel kriminalizirati stališča in zamisli, ki jih je v svojem javnem in političnem delu zagovarjal Janša.

c) Na dlani je tudi, da je odreditev pripora zoper Janeza Janšo gotovo že zelo omajala prepričljivost in verodostojnost uradnih izjav, da so bile govorice o načrtovanem vojaškem udaru v Sloveniji neutemeljene in zlonamerna izmišljotina, še bolj pa ju bo.

3. Vznemirjenje javnosti: Na podlagi vsega, kar smo zapisali - in kar smo zapisali, ni vse, kar bi bilo mogoče ob tem primeru povedati - ni težko razumeti, da je javnost hudo vznemirjena. Menimo, da je to vznemirjenje razumljivo in upravičeno, saj je že zgolj domneva, da so ogrožene temeljne državljanske svoboščine in človekove pravice zadosten razlog za demokratično mobilizacijo. Odbor ustanavljamo tudi zaradi velikega zanimanja domače in tuje javnosti za ta primer, da bi prispeval k uresničevanju pravice vseh ljudi do izčrpne in prepričljive osvetlitve in pojasnitve vseh postopkov in dogodkov v zvezi s tem.

II. Cilji delovanja Odbora

1. Prvi in najpomembnejši cilj Odbora je zagotavljanje korektnosti postopka proti Janezu Janši. Neposredna zahteva Odbora je izpustitev Janeza Janše iz pripora; v primeru, da bi bil obtožen, naj mu bo omogočena obramba s prostosti. V tem vidimo prvi in temeljni pogoj korektnosti postopka.

2. Odbor bo po svojih močeh skrbel, da ne bi bilo ogroženo zdravstveno stanje in življenje Janeza Janše.
3. Naslednji cilj Odbora je redno, natančno in objektivno informiranje javnosti o poteku postopka in o vseh dogodkih v zvezi z njim. V ta namen bo Odbor izdajal Bilten Odbora.
4. Odbor bo dajal pobude in predloge za zaščito državljanskih pravic in svoboščin in za spremembo zakonodaje.

III. Ustanovitelji in člani Odbora

Ustanovitelji Odbora so podpisniki Izjave za Janeza Janšo z dne 1.6.1988. Odboru se lahko pridružijo vsi ljudje, ki sprejemajo njegove cilje.

V. Odbor bo deloval, dokler zadeva ne bo končana.

V Ljubljani, 3.6.1988

Revija Mladina

Časopis za kritiko znanosti

Zveza slovenske kmečke mladine

Revija Problemi-Razprave/Esejistika

Nova revija

Revija AB

Delovna skupina za mirovno gibanje pri RK ZSMS

Sekcija za kulturo miru ŠKUC

Delovna skupina za duhovna gibanja pri RK ZSMS

Uredništvo založbe KRT

Ženska sekcija pri Sociološkem društvu

Zveza društev ŠKUC Forum

Radio Študent

Ekološka skupina Ljubljana

Studia Humanitatis

Kulturna rubrika Dela

ZVOS Slovenije

Rubrika Publicistika Dela

Študentski časopis Tribuna

VALJ, glasilo OK ZSMS Novo mesto

Koordinacija ekoloških skupin Slovenije

IO ZSS FSPN

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci

HELIS-YU, Ljubljanska skupina

OO ZSMS ZIL TOZD Urejanje stavbnih zemljišč

USTANAVLJAMO

Odbor za varstvo pravic Janeza Janše.

I. Razlogi za ustanovitev odbora

Med razlogi, ki nas vodijo pri ustanavljanju Odbora, so poglavitni naslednji:

1. Pravni vidiki: obstajajo okoliščine, ki vzbujajo dvome v korektnost postopka, ki so ga državni organi sprožili proti Janezu Janši.

a) UNZ Ljubljana-mesto je odredila pripor po 196. čl. ZKP kljub dejstvu, da sme že po samem zakonu odrediti pripor le "izjemoma", in kljub veliki spornosti te odločbe, na katero opozarja strokovna literatura (gl. npr. prof. Bayer, Zakon o krivičnem postopku, bilješke i komentar, Zagreb 1985, str. 169-171).

b) UNZ je potemtakem odredila tako izjemni in sporni pripor, namesto da bi Janšo, ko mu je odvzela prostost, "brez odlašanja odpeljala k preiskovalnemu sodniku", kot se glasi pravilo, določeno v 195. čl. ZKP.

c) UNZ je odredila pripor na podlagi pripornega razloga iz 2. točke 2. odstavka 191. čl. ZKP, kar pa lahko glede na določbo čl. 196/1 ZKP pomeni samo to, da je pripor odredila, "ker obstoji opravičena bojazen, da bi ta oseba uničila sledove kaznivega dejanja", če bi ostala na prostosti. Glede na to, da je bila opravljena preiskava stanovanja Janeza Janše in prostorov delovne organizacije, v kateri je zaposlen, ki je trajala šest ur, in da UNZ očitno ni štela, da obstoje kje še kakšni prostori, v katerih bi Janša lahko imel kakšne svoje stvari (saj bi sicer gotovo opravila še preiskavo teh prostorov), menimo, da je trditev o tem, da "je opravičena bojazen, da bo uničil sledove kaznivega dejanja", hudo vprašljiva.

d) Odvetniku Dragu Demšarju, ki so ga Janševi svojci pooblastili, da bi bil njegov zagovornik v postopku, preiskovalni sodnik Vojaškega sodišča v Ljubljani 2.6.1988 ob 15. uri ni dal nobenih drugih podatkov kot samo to, da mu je bil Janša priveden 1.6.1988 in da je izdal sklep o njegovem priporu. Odgovor na vsa ostala vprašanja (ali je bila Janši dana možnost, da bi bil zaslišan šele po poteku 24 ur od privedbe k vojaškemu preiskovalnemu sodniku, zato da bi si lahko v tem času zagotovil navzočnost zagovornika; ali je bil Janša že zaslišan; ali se ja zagovarjal; ali je morda odločeno, da se po čl. 65/IV zakona o vojaških sodiščih odvzame Janši možnost, da je njegov zagovornik odvetnik; za katero kaznivo dejanje je podan sum, da naj bi ga storil, oziroma, če je podan sum storitve kaznivega dejanja izdajanja vojaške tajnosti iz 224. čl. KZ SFRJ, za katero alternativo iz opisa tega dejanja naj bi šlo in za kateri odstavek; zaradi katerega pripornega razloga je vojaški preiskovalni sodnik odredil pripor, ipd.) je zavrnil. Zavrnil je tudi prošnjo, da bi žena in sestra "pod ustreznim nadzorstvom" smeli obiskati priprtega Janšo, in sicer z besedami: "Ne morem nič reči. O vsem boste obveščeni vsi zainteresirani v nekaj dneh. Je v priporu v vojašnici '4. julij' in je zdravstveno dobro." Ne moremo se torej izogniti vprašanju, če ni

preiskovalnemu sodniku nekdo naložil, da ne sme dati svojcem in zagovorniku, ki so ga izbrali, niti najosnovnejših podatkov, kakršne preiskovalni sodniki sicer vedno dajejo in ki seveda niso nikakršna tajnost in jih za takšne niti ni dopustno proglašati ter prav tako nimajo nikakršne zveze z domnevno vojaško tajnostjo, glede na katero naj bi bil Janša ravnal na način, ki je prepovedan v smislu določbe 224. čl. KZ SFRJ, saj odgovor na zastavljena vprašanja sploh ne posega v vsebino domnevne vojaške tajnosti. Odvetnik se za vsebino te tajnosti niti ni zanimal, vpraševal je le po najosnovnejšem, kar se dogaja v postopku zoper Janšo, ki je vendar civilna oseba, pristojnost vojaškega sodišča za sojenje civilnim osebam pa je že a priori določena kot izjema.

2. Politične razsežnosti postopka, ki so ga represivni državni organi sprožili proti Janezu Janši:

a) Tega postopka ni mogoče razumeti drugače kot poskusa zastraševanja, kot provokacije, ki so si jo privoščili nasprotniki demokratizacije, da bi s konstruiranjem incidentnih in ekscesnih primerov ustvarili negotovost in ozračje izrednega stanja ter tako nasilno vzpostavili razmere, ki bi jim omogočale nove, še ostrejšje in brezumnejše represivne ukrepe.

b) Prav tako ni mogoče spregledati dejstva, da se je prvič v zadnjih desetletjih zgodilo, da je represivni državni aparat neposredno posegel v redne in normalne, legalne in legitimne politične postopke. Janez Janša je namreč, kot je dobro znano, možni kandidat za predsednika ZSMS, volitve pa ravnokar potekajo. Zato nas močno skrbi, da bodo aparati državnega nasilja začeli ustvarjati politični prostor, v katerem živimo. Poleg tega se ni mogoče znebiti občutka, da bi kazenski pregon zoper Janeza Janšo hotel kriminalizirati stališča in zamisli, ki jih je v svojem javnem in političnem delu zagovarjal Janša.

c) Na dlani je tudi, da je odreditev pripora zoper Janeza Janšo gotovo že zelo omajala prepričljivost in verodostojnost uradnih izjav, da so bile govornice o načrtovanem vojaškem udaru v Sloveniji neutemeljene in zlonamerna izmišljotina, še bolj pa ju bo.

3. Vznemirjenje javnosti: Na podlagi vsega, kar smo zapisali - in kar smo zapisali, ni vse, kar bi bilo mogoče ob tem primeru povedati - ni težko razumeti, da je javnost hudo vznemirjena. Menimo, da je to vznemirjenje razumljivo in upravičeno, saj je že zgolj domneva, da so ogrožene temeljne državljanske svoboščine in človekove pravice zadosten razlog za demokratično mobilizacijo. Odbor ustanovljamo tudi zaradi velikega zanimanja domače in tuje javnosti za ta primer, da bi prispeval k uresničevanju pravice vseh ljudi do izčrpne in prepričljive osvetlitve in pojasnitve vseh postopkov in dogodkov v zvezi s tem.

II. Cilji delovanja Odbora

1. Prvi in najpomembnejši cilj Odbora je zagotavljanje korektnosti postopka proti Janezu Janši. Neposredna zahteva Odbora je izpustitev Janeza Janše iz pripora; v primeru, da bi bil obtožen, naj mu bo omogočena obramba s prostosti. V tem vidimo prvi in temeljni pogoj korektnosti postopka.

2. Odbor bo po svojih močeh skrbel, da ne bi bilo ogroženo zdravstveno stanje in življenje Janeza Janše.
3. Naslednji cilj Odbora je redno, natančno in objektivno informiranje javnosti o poteku postopka in o vseh dogodkih v zvezi z njim. V ta namen bo Odbor izdajal Bilten Odbora.
4. Odbor bo dajal pobude in predloge za zaščito državljanskih pravic in svoboščin in za spremembo zakonodaje.

III. Ustanovitelji in člani Odbora

Ustanovitelji Odbora so podpisniki Izjave za Janeza Janšo z dne 1.6.1988. Odboru se lahko pridružijo vsi ljudje, ki sprejemajo njegove cilje.

V. Odbor bo deloval, dokler zadeva ne bo končana.

V Ljubljani, 3.6.1988

Revija Mladina
 Časopis za kritiko znanosti
 Zveza slovenske kmečke mladine
 Revija Problemi-Razprave/Esejistika
 Nova revija
 Revija AB
 Delovna skupina za mirovno gibanje pri RK ZSMS
 Sekcija za kulturo miru ŠKUC
 Delovna skupina za duhovna gibanja pri RK ZSMS
 Uredništvo založbe KRT
 Ženska sekcija pri Sociološkem društvu
 Zveza društev ŠKUC Forum
 Radio Študent
 Ekološka skupina Ljubljana
 Studia Humanitatis
 Kulturna rubrika Dela
 ZVOS Slovenije
 Rubrika Publicistika Dela
 Študentski časopis Tribuna
 VALJ, glasilo OK ZSMS Novo mesto
 Koordinacija ekoloških skupin Slovenije
 IO ZSS FSPN
 Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski pokrajinski škofovski konferenci
 HELS-YU, Ljubljanska skupina
 OO ZSMS ZIL TOZD Urejanje stavbnih zemljišč